

דייקוי(190). ויטעו לומר שבית הדין הראשון חקר בדבר כל צרכו.

אך בעלמא, אין לחוש לבי"ד טועין, שיסמכו על העדים הראשונים בלא בדיקה, כיון שבית דינא בתר עדיב, דייקי.

מתנתין:

כהמשך למשנה הקודמת (לעיל קלו' א'), אף משנתנו דנה בדין האב שכתב נכסיו לבניו לאחר מותו:

כאמור לעיל, הכותב נכסיו לבניו לאחר מיתה, זכו בקרקע מיד, ובפירות לאחר מיתה.

ולכן, האב שכתב נכסיו לבנו לאחר מותו, תולש ומאכיל מפירות נכסיו בחייו לכל מי שירצה. שהרי כל זמן שלא מת הפירות שלו.

ומה שהנחית במותו תלוש, כבר זכה בו מחיים, והרי הוא של שאר היורשין, ולא של מקבל המתנה.

אבל, מה שנשאר מחובר בקרקע, שייך לבנו.

ומקשה הגמרא: ומאי שנא מדרבא, דאמר רבא, יבם ויבמה הבאים לפנינו לחלוץ, אין חולצין להם אלא אם כן מכירין בהם שהוא היבם הראוי לחליצה. וכן קטנה שרצתה למאן בבעלה בפני בי"ד, אין ממאנין, אלא אם כן מכירין.

לפיכך, העדים שראו מעשה חליצה בבי"ד, כותבין גט חליצה וגט מיאון, ואע"פ שאין מכירין בהם שהוא היבם הראוי לחלוץ. שהרי ודאי בי"ד הכירו בהם כשחלצו ומיאנו. ולכן, אם כתבו לה "ראינו שחלצה או מיאנה בפלוני", יכולה להנשא על ידי שטר זה. (189)

עד כאן דברי רבא.

ומדייקת הגמרא: מאי טעמא אין חולצים וממאנים אלא אם כן מכירים? לא, האם לא, משום דחוששין לבי"ד טועין? ולא כהלכתא דאמרינן לעיל, שאין חוששין לבי"ד טועין?

ומתרצת הגמרא: לא. אכן בעלמא אין חוששים לבי"ד טועין.

רק גבי חליצה ומיאונין חיישינן לבי"ד טועין, משום שבית דינא בתר בית דינא לא

בי"ד, ובמעשה בי"ד לא שייך דין "מפי כתבם". אכן בלשון הרשב"ם בסוגיין, משמע שהשטר נכתב על ידי העדים.

190. למדנו מכאן, שאדם הבא לפני בי"ד לקיים שטר, יש לבי"ד לבדוק היטב את העדים החתומים בו, ורק אז לקיימו. כיון שהבי"ד שיבא אחריהם יכול לסמוך על מעשה הבי"ד הראשון. כדאמרינן הכא, "בית דינא בתר בית דינא לא דיקי". ר"י מיגאש.

ואפשר לומר, שהיא תקנת חכמים מיוחדת בשכיב מרע, כיון שאין לו זמן לתבוע את הלוה.

189. הקובץ שיעורים (תעא) הקשה מכאן לשיטת המרדכי בקידושין, ששטר ראיה בקידושין אינו מועיל, משום דהוי "מפי כתבם". וקיימא לן שאין העדים נאמנים אלא "מפיהם", ולא "מפי כתבם".

ואילו כאן מבואר, שנאמנת להנשא על ידי שטר ראיה על החליצה?

וצריך לומר, ששטר חליצה נכתב על ידי